

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Β')

Ἀθήνα, 15 τοῦ Νοέμβρη 1921

ΑΡΙΘ. 749 (ΦΥΛ. 10)

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΑΙΩΝΙΟ ΔΡΑΜΑ

Στὰ χεῖλια Σου δὲ χάραζε τὸ γέλιο τῆς Αὐγῆς
μόνο μιὰ θλίψη βούρκωνε τὰ μάτια Σου, κι ἀντάμια
τὸ γέλιο τῆς πασίχαρης ἀξένοιαστης ζωῆς
σὰ μοιρολόϊ ξετύλιγε τὸ ψυχικὸ σου δρᾶμα.

Μοῦπες: «Νὰ φύγω θέλησα, νὰ φτάσω στ' ἀψηλά,
ἐκεῖ πὺν λάμπει ὁ Αὔγερινὸς καὶ τρεμοσβήνει ἡ Πούλια,
μὰ τὰ φτερά μου ἀδύναμα, μὲ φέραν χαμηλὰ
στὴ γῇ νὰ ζῶ, χωρὶς φτερά, στὰ πέτρινα πεζούλια».

Μοῦπες, κι ἀπὸ τὰ μάτια Σου, τὸ δάκρυ σὰ βροχὴ
σταλάζει ἀργὰ καὶ σὰ δροσιὰ τὸ πίνει ἀργὰ τὸ χῶμα,
κ' ὕστερα πὰ τὰ χέρια Σου δετὰ σὲ προσευχὴ
κ' Ἐσὺ βουβὴ σὰ λείψανο νὰ μὲ κοιτᾷς ἀκόμα.

ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ

Ἀπ' τὸ τραγούδι ἀγάπησες σιγὰ καὶ τὴν ψυχὴ μου
καὶ τῶπες τ' ἀμολόγητο τραγούδι κάποιαν ὥρα
νὰ μοῦ πυρώσει τὴν καρδιά, καὶ πάλι τὴ ζωὴ μου
ψηλὰ νὰ πάρει ὁ λογισμὸς σὴν Παραδείσια χώρα.

Μὰ ὅταν τὸ δεῖλι πρόβαλλε μὲ γιούλια καὶ μὲ κρίνα
στὰ βλέμματά Σου διάβασα τ' ἀληθινὸ τραγούδι.
Δὲ μ' ἀγαπᾷς! Καὶ χάνεσαι στερνὴ ἀπ' τὸ φῶς ἀχτίνα
στὴν ὑπαρξή μου ἀφίνοντας μιᾶς πεταλούδας χνούδι.

ΑΡΧΑΙΑ ΧΑΛΑΣΜΑΤΑ

Ἐδῶ κλαδὶ δὲ φύτρωσε, δὲ λάλησε πουλί!
Μαύρη μιὰ νύχτα σέρνεται στὰ Ἐρείπια, στὸ σκοτάδι,
καὶ σὰν παλιό, στὴ σιγαλιά, τρεμάμενο βιολί,
βογγάει τὸ κλάμμα τοῦ Καιροῦ σ' ὅποιο περνάει ρημάδι.

Ἔτσι, θαρρῶ, φτωχὴ καρδιά, πὺν δέρνησαι ξανὰ
στὴ νύχτα μόνη, στὸ βοριά, μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ Πόνου
νὰ μοιάζεις μὲ παλιὸ βιολί, μ' Ἐρείπια σκοτεινά,
καὶ μὲ τ' ἀρχαῖα χαλάσματα στὸ πέρασμα τοῦ Χρόνου.

ΜΟΥ ΦΤΑΝΕΙ ΤΟΣΟ....

Νύχτα βαθειὰ μ' ἀναντραλᾷ τὰ φρένα, καὶ μὲ δέρνηει
βροχή, χαλάζι, κεραυνός, τ' ἀνήμερο δρολάπι,
μὰ ὥς σὲ θαρρῶ λυτρώνομαι καὶ τὴν ψυχὴ μου παίρνει
φτερό τὸ βλέμμα Σου καὶ πάει—καὶ πάει πρὸς τὴν Ἀγάπην!

Μοῦ φτάνει τόσο! Δὲ ζητῶ τὰ κορφοβούνια ὥς πρῶτα.
Τ' ἀπάνεμο λαχτάρησα λιμάνι ν' ἀντικρύσω
κ' ἔτσι γυρμένος ν' ἀγρικῶ τὴν πιδ ἑναρμόνια νότα
στὰ λόγια Σου, πὺν θάρχονται σὰν κύμα πελαγίσσο....

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τὰ γράμματά Σου, γράμματα λιγδολογα κι ἄν εἶναι
σὰ βάλαμο τὰ δέχεται καὶ σὰ δροσιά ἡ καρδιά
κ' εἶτε πονοῦν, εἶτε γελᾶν, —πρωθενικέ μου κρίνε,
πυλὶὰ τοῦ οὐαῖρου κελαιδοῦν σὲ πράσινα κλαδιά!

Κάθε γραφή τρεμάμενη κ' ἕνα τραγοῦδι ἐντός μου
χαρίζει, καὶ μιὰ ἐλπίδα εὐτὺς γεμίζει τὴ ψυχὴ
Πῶς τὸ τραγοῦδι θ' ἀπλωθεῖ στὰ πέρατα τοῦ Κόσμου
καὶ στὸ ταξίδι συττοφία θὰ σ' ἔχει μοναχή!

Σμύρνη

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΠΡΟΥΣΣΟΣ

12

Τὸ χτίριο τὸ ἴδιο δὲν παρουσιάζει τίποτα καλλι-
τεχνικό, εἶναι ὅμως παστικό καὶ καλοσυγύριστο, τόσο
τὸ μέρος τῶν κελλίων ὅσο καὶ ὁ ξενώνας. Ἕνας
κοινοῦργιος ξενώνας χτίζεται, μὰ μήτε ἀφτὸς μὲ
καλλιτεχνικὴ ἀξίωση. Καὶ ἡ ἐκκλησιά, μέσα στὴ σπη-
λιά, μικρὴ καὶ σκοτεινὴ, δὲν ἔχει τίποτα ἀξιοθέατο,
ὅσο μπορούσα νὰ κρίνω ἀπὸ μιὰ μου ἐπιτόλαια ἐπι-
σκεψή.

Ὅτι ἀμέσως σὲ χτυπάει ἐδῶ, ὅπως σὲ ὅλα τὰ
ἄλλα δικὰ μας μοναστήρια, πὺν ἐπισκέφτηκα, εἶναι ἡ
διανοητικὰ νέκρα, ἡ ἀπουσία κάθε ἐπιστήμης, τέ-
χνης, κάθε φιλοκοιλίας. Μήτε ἔναι τόσο ἀπλὸ πρῶμα
καθὼς ἡλιακὸ ρολόι(1), μήτε περιβόλι, μήτε κἄνε με-
ρικὲς γλαστρίτσες. Ἀντίκρου σὲ ἕνα ὠραιότατο στρογ-
γιλὸ προέξοχο ἀκρωτήρι, ἐπίτηδες θωροεῖς διαλεγμέ-
νο γιὰ τὴν ὁμορφιά του, βρίσκεται τὸ καλογερίκὸ νε-
κροταφεῖο· ἀφτοῦ θὰ μπορούσε νὰ καταρτιστεῖ περι-
βόλι θάμα θαμάτων, μὰ δὲ βλέπεις παρὰ μερικά κα-
τσιασμένκι δειντολίδανα. Πῶς ἄλλως; Οἱ πατέρες
ἀρχινοῦνε τίς λειτουργίες τους ἀπὸ τὰ μάθρια μεσά-
νυχτα—τὸ σήμαντρο κρούεται κατὰ τὴς τρεισήμισυ—
ἔπειτα ἐντὸς τῆς ἡμέρας ὡς ἴσαμε τὴν ὥρα τοῦ ὕ-
πνου οἱ ἀκολουθίες ἔρχονται διαδοχικὲς λὲς κολλη-
τὰ σὰν πέφκου κάμπας. Ἔτσι ἀδύνατο νὰ μὴν ἀπο-
κρίνουν τὰ νέβρα ἀπὸ τὴ σωματικὰ κατεπὶνια καὶ
τὴν διανοητικὰ μονοτονία, ὥστε δὲν περισσέβει τέλος
δρεξὴ γιὰ τίποτα ἄλλο παρὰ λίγο ὕπνο καὶ λησμονιά.
Καὶ τῆς θροφῆς ἀκόμα τὸ μονότονο πρέπει καὶ ἀφτὸ
νὰ συντελεῖ στὴ χάθνα· φακὴ τὸ μεσημέρι καὶ φα-
σούλια τὸ βράδυ. ἔπειτα φασούλια τὸ μεσημέρι καὶ
φακὴ τὸ βράδυ. Πρὸς τιμὴ μου ὡς ξένου τὴν πρώτη
μέρα τῆς διαμονῆς μου προστέθηκε καὶ λίγος μπα-
καμάρος, πού, εἴτανε φανερό, σηματοῖνικὰ ἀνακούφισε
τοὺς ταλαίπωρους πατέρες.

Τέτοιον φαντάζομαι εἶναι τῆς νέκρας οἱ λόγοι, ὅχι
ὅτι φταῖν οἱ σημερινοὶ πατέρες. Ὁ γούμενος μάλιστα
μοῦ φάνηκε ἀξιολογότερος κληρικὸς. Τρόποι ἀριστοί,
ἡ λειτουργία του ἀξιόπρεπτη, μορφωμένος καὶ (κατὰ

τὴν ἀρχαία ἔννοια) σοφός. Μνημονικὸ ἀπλοχωρότατο,
ἱστορικὰ φῶτα, ἀκριβεία καὶ βραχυλόγο λεχτικό. Τέ-
τιος ὄντας, φυσικότατο νὰ ζητοῦνε τὴν κεφαλὴ τοῦ
ἐπὶ πίνακι. Γιατὶ κατὰ τέτοιο ἄκουσα ἐδῶ στὴν Ἀθήνα
πῶς δυσσοδομεῖ ἡ σημερινὴ ἀλαμπουργεζικὴ καὶ ὀγλο-
γύφτισσα παπαδοσύνη.

Εἶναι τουλάχιστο, καθὼς εἶπα, τὸ μοναστήρι καθα-
ρό. Ἄλλου ὅμως εἶδα πολὺ παράξενα θεῖα· α.τ.α. Στὸ
Μέγα Σπήλιο ἀξάφνα ὑπάρχει ἕνα μικρὸ σχολιό·
πὼς εἶδε τόση λέρη καὶ ἀκαταστασία; Ἀσκούπιστο,
ἀξεσκόμιστο, τενεκέδες, πατσέβοῦρες, παλιόχαρτα πε-
ταμένα ἐδῶδες· εἶδες, παρόδοση μαζί καὶ κοιτώνες
τοῦ δασκάλου, μὲ τὰ βρωμοπουκάμισά του καὶ ἄλλα
του σκουτιὰ παραπαγμένα γύρω στοὺς τοίχους σὰν
πολεμικὲς ἀνεμόσκιστες σημάιες παλαιῶν ἀγώνων. Πῆ-
γα νὰν τοῦ δανεισθῶ ἕνα χάρτη καὶ ἀνοῖξε τὰ συρ-
τάρια του νὰ ψάξει· Θέ μου, τί εἶταν κείνο; Φαντά-
στηκες ποτέ; σου τρελὴς μαλλιά; Μήτε ὁ δάσκαλος
καλόγερος· νὰ ἡ ὥρα ἰδιόρρυθμοι καλόγεροι νὰ σπα-
ταλέβουν κειρὸ σὲ τίποτα φιλότιμο καὶ ἀφιλόκερδο.
Τὴν κατοικία τους, ψομί τιρὶ κρεσσὶ καὶ λάδι, νὰ πα-
ρίζουνται ἀπὸ τὸ μοναστήρι, καὶ ἔπειτα ἄς κοιτάξου-
με τὴ ραδιουργία μας καὶ τίς βιοτικὲς δικὲς μας δου-
λιές. Μὲ τέτοιο σκοπὸ καλογερέβουν, ὅχι ἀπὸ θρησκε-
φικὸ ἐνθουσιασμό ἢ πόθο ψυχικῆς ἡρεμίας. Μιὰ φο-
ρὰ στὴν Κρήτη ρωτοῦσα ἕνα καλογερόπουλο κλόφυτο
τὰ μοναστηριακά του, ὅχι μὲ πρόθεση νὰ περάξω πα-
ρὰ ἔτσι ἀθῶα, γιὰ νὰ φωτισθῶ. Σὲ μερικὰ μοῦ ἀπάν-
τησε, ἄλλα δὲν ἤξερε, καὶ τότες μοῦ εἶπε «Δὲν γνω-
ρίζω καλά, κύριε, γιατί ὅτι ἤρχισα τὴν καλογερίκην
ἐργασίαν». Ἔτσι ἔννοοῦν οἱ ἰδιόρρυθμοι τὴν καλογε-
ρίκη, εἶδος ἐπάγγελμα! Σ' ἀφτοὺς ταιριάζει τὸ παλιὸ

* Ἀστατος καὶ κακοήθης.
ἀκαμιάτης καὶ φαγάς,
ἄλλο πὰ δὲ μένει τώρα
παρὰ νὰ γενεῖ πατῆς.

Πόση ἡ διαφορὰ μὲ τὰ Καθολικὰ μοναστήρια τῆς
Ἀμετολῆς! Φιλόκαλα, φροντισμένα, μὲ πατέρες ἁλ-
λους γιατροὺς ἢ χειρουργοὺς ἢ φαριμακοποιούς, ἁλ-
λους γεωπόνους, τεχνίτες, ἁλλους δασκάλους, μουσι-
κούς, ὅλους πολυάσχολους σὲ κατὰ χρῆσιμο, ἀφροσω-
μένους στὴν ἀγοραιοεργία, σεβαστότατους ὡς ἀνθρώ-
πους καὶ λατρεφτοὺς τῶν ποίμνιων τους· δραστήριοι

(1) Στὸ Μέγα Σπήλιο τὴν ὥρα τὴ βρίσκουν ἀπὸ τὸν
ἥλιο δταν κατὰ τὸ μεσημέρι χτυπάει στὴ παραθύρι τοῦ
μαγεριοῦ.